

عێراقی دواى سه‌ددام و چاره‌نووسی کوردستان

خه‌تاب سابیر

سه‌ره‌نجام حکومه‌تی به‌عس و سه‌ددام حوسین، به‌زه‌بری ته‌کنه‌لۆجیای سه‌ربازی و که‌له‌گایی و بوغرایى سوپای ئەمریکا و به‌ریتانیای کرایه‌ دوو توئی میژوووه‌وه‌و به‌قوژبنیکه‌وه‌ لکینرا، ۳۵ ساڵه‌ عێراق قازانیکه‌ به‌سه‌رقایی به‌عس داپۆشراوه‌و مرۆفی عێراقی تیا ده‌کولێنریت، ۳۵ ساڵه‌ رژیمی گۆرکراوی به‌عس ئازادبخوازان و تیکۆشه‌رانی گه‌لی عێراق که‌په‌تی مه‌رگ ده‌کات. به‌ پێی ئاماره‌ سه‌ره‌تاییه‌کان پتر له‌ یه‌ک ملیۆن و نیو مرۆفی عێراقی له‌ گرتووخانه‌کان و قه‌سابخانه‌کان ئۆپه‌راسیۆنه‌کان و ئەنفاله‌کاندا تیاچوون. دارایی ولاتی عێراقیش ده‌کرایه‌ گه‌رووی کۆمپانیا سه‌ربازییه‌ بیانییه‌کان و سوپاکه‌ی سه‌ددام و ده‌زگا سه‌رکوته‌ره‌کانی و خۆشگووژه‌رانی سه‌رانی به‌عس به‌ گشتی و، (خیزانه‌ تکریتی و سامه‌رانییه‌ خێله‌کییه‌کان و سه‌ددام و کورپه‌کانی و براو ئامۆزاکانی) به‌ تاییه‌ت.

ئوه‌ له‌ هه‌یج که‌س شاراوه‌ نییه‌ که‌ پوو‌خاندنی به‌عس فری به‌سه‌ر رزگارکردنی عێراقه‌ نه‌بوو، به‌عسێک له‌ماوه‌ی ته‌مه‌نیدا به‌ پرسى ئەوان و به‌به‌رچاوی ئەوانه‌وه‌ عێراقی کردبووه‌ گۆرستانیکى شینه‌یی بۆ عێراقییه‌کان، وه‌کو می‌ش و مه‌گه‌ز ژاربارانمانی ده‌کرد، وه‌کو ئاژده‌ له‌ جه‌له‌ب ده‌یناردینه‌ قه‌سابخانه‌کانه‌وه‌، وه‌کو ده‌عبای زیانبه‌خش ده‌یکردینه‌ پله‌ گۆشتی به‌ر راکیت و تانک و توپ، یان له‌ته‌له‌به‌نده‌کانی نه‌گه‌رسه‌لمان و زیندانه‌ نووته‌که‌کاندا ده‌یکردینه‌ خۆراکی هه‌لاج و سه‌گه‌ ره‌شه‌کانی، سه‌ره‌رای هه‌له‌هاتنی پتر له‌ ۴ ملیۆن عێراقی و بوون به‌ ئاردی ناو درک، به‌ سه‌ر زۆریه‌ی ولاتانی دونه‌یادا. جگه‌ له‌وه‌وه‌ مووسیه‌ته‌ زۆرانه‌ی به‌عس به‌ سه‌ر سه‌ری خه‌له‌که‌وه‌، پتر له‌ ۱۲ ساڵیشه‌ به‌ ناوی گه‌مارۆی ئابوورییه‌وه‌ له‌ سه‌ر حکومه‌تی به‌عس، پتر له‌ یه‌ک ملیۆن و نیوی تر له‌ خه‌لکی خێر له‌ خۆنه‌دیوی عێراق به‌ پێی ئاماره‌کانی یوئین، له‌ بێ ده‌رمانی و به‌ده‌خۆراکیدا سه‌ریان ناوه‌ته‌وه‌. به‌ جۆریک حکومه‌تی به‌عس و گه‌مارۆی رۆژئاواییه‌کان بووون به‌ کۆکتیلی مه‌رگ بۆ جه‌وانان و پیر و مندالانی عێراق.

ئوه‌ی که‌ جیگه‌ی سه‌رنجی ورده‌ بۆ هه‌ر چاودێریک ئه‌وه‌یه‌، که‌ تا به‌ غدا نه‌گیرابوو، سه‌ری زمان و بنی زمانی رۆژنامه‌و رادیۆو که‌ناڵه‌ ته‌له‌فزیۆنییه‌کان ئه‌وه‌ بوو، کوان گاردی کۆماری و سوپای خاراوی عێراق، به‌لام هه‌ر پاش ریکه‌وتنه‌ ژێره‌به‌ژێره‌که‌ی گاردی کۆماری و ئەمریکا بۆ دانه‌ده‌سته‌وه‌ی به‌غدا به‌ بێ به‌رگری، ئیتیه‌ناسمه‌ی دیاکان و نه‌ که‌س له‌ سوپای عێراق و گاردی کۆماری و گاردی کۆماری تاییه‌تیان نه‌پرسییه‌وه‌، وه‌کو ئه‌وه‌ی که‌ زه‌وی قوتی دابن و رۆلکیان نه‌ما، ته‌نها ئه‌گه‌ر قسه‌یه‌کیش بکری له‌ سه‌ر میلیشیاکانی عوده‌ی ده‌کری، که‌ ناسرابوون به‌ فیداییه‌کانی سه‌ددام. به‌لام راستیه‌که‌ی ئه‌وه‌یه‌ که‌ سیناریۆیه‌کی دره‌نگه‌خت له‌ ئارادا بوو بۆ پاراستنی سه‌ری سه‌ددام و کورپه‌کانی به‌رامبه‌ر به‌ هاتنه‌ ناو به‌غاوه‌ بێ شه‌ر و دواتریش هه‌موو شه‌ره‌کانی تر، جا ئه‌گه‌ر ماهیر سوفیان ئه‌و ژێره‌به‌ژێره‌ی کردبێ، یان هه‌ر که‌سیکی نزیکي سه‌ددام، وه‌ته‌نانه‌ت سه‌ددام خۆشی ئه‌و کاره‌ی کردبێ، ئه‌وا هه‌یج له‌ مه‌سه‌که‌ ناگۆرێ، سه‌رکه‌وتنی هاوپه‌یمانان مسۆگه‌ر بوو، سه‌ددامیش کوژراوه‌، زیندوووه‌، ده‌یگرن و به‌لینه‌که‌ی خۆیان ده‌شکینن، یا چاوی لیده‌پۆشن له‌ هه‌موو ئەمانه‌دا سیناریۆیه‌کی قیزه‌ون له‌ ئارادا بوو، سه‌ره‌نجامیش به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی ئەمریکا له‌ پێش هه‌ر شتیکه‌وه‌ دانرابوو. له‌ سه‌ره‌نجامدا ئەمریکا به‌ بێ شه‌ر هاته‌ ناو به‌غداوه‌و سیمبۆلی رژیمی به‌عس کرایه‌ ژێر پێوه‌ سوپا درنده‌که‌ی به‌عسیش، ئه‌و سوپایه‌ی که‌ هه‌ر به‌ گیان خه‌لکی عێراق و گه‌لانی بێ تاوانی عێراق در بوو، ئه‌و سوپا سه‌دان هه‌زار سه‌ربازه‌ی سوپای قادسیه‌کان و ئوملمه‌عاریک وحه‌واسم جگه‌ له‌و تاکوته‌را تانک و زریپۆش و توپانه‌ی لیره‌و له‌وێ به‌جیمان، به‌شی هه‌ره‌زۆری ئامیره‌کانی بردرانه‌ ده‌شته‌کانی تکریت و پومادی و سامه‌راوه‌، تا سوپا گورگان خوارد نه‌بیت، تا تانک و توپه‌کانی نه‌ ده‌ست خه‌لکی خاراوی عێراق بکه‌ون که‌ شیعه‌ن، نه‌ خه‌لکی کوردستانیش، به‌لکو ئەمریکیه‌کان وه‌کو چاویان پاشماوه‌ی ساغی سوپای به‌عس ده‌پاریژن و سبه‌ینیش ده‌یده‌نه‌وه‌ ده‌ست ئه‌و حکومه‌ته‌ی که‌ ئەمریکیه‌کان ده‌یانه‌وێ حوکمی عێراقی پێ بکه‌ن.

ئىستا ئەمىرىكى فرىدېرس بە ئاشكراو بى شارنەو، خەرىكى ئەوئە چالە نەوتەكانى عىراق بە كۆنتەرات بەشى شىرى بدات بە كۆمپانىكانى خۆيان و بىكرەكەشى بۆ بەرىتانياو هاوپەيمانەكانى تر، ئەمىرىكا سەرگەرمى بەگەرخستەنەوئە پەمبى نەوتەكانە، كەمتر گۆئ دەدات بە ئاوكارەباویرۆژە خزمەتگوزاریبەكانى تر ئەمىرىكا بۆ ئەو نەهاتوو كە عىراق ئازاد بکات و بیدانەو دەست عىراقیبهكان وەكو بلیروبووش دەلین، ئەمىرىكا بۆ چەندین سال دەمىنیتەو، راستە بەم شیو بەرچاوو زۆرە نامىنیتەو، بەلام بە كۆمەلئى بىكەئى سىخورى و هیزىكى سەربازى كەم لە سەربازگەكاندا دەمىنیتەو، ئەمىرىكا دەیهوئى ئابووریبهكەئى بە نەوتى عىراقەو بەخانەو گورى جارانى و ئەو سەدان بلیون دۆلارەئى عەجزى ئابوورى سالانەئى پى پر بکاتەو، لووتبەرزى سەربازى خۆئى پىشانى هەموو دونیا دایەوئە پەيامى گورچك برى (كوتەك دەزانئى قۇناغ لە كوئیه) ى دایەو بە گۆئى رژیمة دىكتاتورو تۆتالیتارەكاندا، ئەمىرىكا هەروەكو ویردى زمانى سادەئى خەلكى، بازگانئى چاوجۆكە، گەر دەیان بلیون دۆلارى لە شەرى عىراقدا خەرجكرد، بە دلنیاپیهو سەدان بلیون دۆلار نەچنیتەو ئەم قوماڕەئى ناكرد.

ئەمىرىكا ئىستا سەرگەوتوو لەشەپ هاتە دەر بەكەمترین زىانى گیانى و ماددى، رىكوردئىكى نوئى لە یەكئىك لە سەرگەوتووترین ئۆپەراسیۆنە سەربازیهكانى مۆووی كۆن و نوئى هینایە ئەژماردن ديارە بە پىشتیوانى تەكنەلۆجىای دىجىتال و هەرە پىشكەوتوو نوئى لە بواری سەربازیدا، بەرادەیهك رۆئى مرقى بەركەنار خستبوو، هاوكاتیش یەكئىك لە گەوهرترین ولاتانى رۆژەلانى ناوئەندى خستە ژیر كۆنترۆلئى كۆمپانىكانى خۆیهو، لە كاتئىدا بەپىئى یاسای نیوئەوئەتیش هىچ هیزىك جگە لە حكومەتى هەلبژێردراوى خەلكى عىراق مافى ئەوئەئى نییه كە كۆنتراكى بوژاندنەوئە بنیاتنانەوئە عىراق بکات، كەچى حكومەتى ئەمىرىكا ئەم كارە بە ملهورى دەكات و هىچ هیز و دەوئەتئىكىش نییه بلئى لەل، لە راستیدا ئەم ملهوریهئى ئەمىرىكا كەسەرانى پىناگۆن لەزەتى لئوئەردەگرن، لە كورت ماوئەدا شانوشەوئەكەتى ئەمپریالیزم لە چەشنى دەیناسۆرىكى زامداردا لە دونیاى بازارى ئازادو عەولەمەدا رادەوئەشىنن، بە تايبەتیش لە كەنداوى فارسدا كە شادەمارى نەوتى دونیاپە.

پاڤەكردنى ئەم پۆزەئى ئەمىرىكا بۆ مانەوئەئى لە عىراقدا بە بیانووى ئازادى سەقامگىركردن لە عىراقدا، كاتیهو هۆیهكەشى بۆ ئەو دەگەریتەوئە كە زۆرىنەئى گەلى عىراق گەلئىكى برسپیهو دوازە سالە سكى دەقۆرپئى لەبرسا، هەرچەندە لەم چەند سالەئى دواپیدا بەرنامەئى نەوت بە خۆراك پىشت و سكى نووساویانى لئىك جودا كردهو، بەواتایەكى تر گەلانى عىراق تاسەر چاوشۆپى ئەمىرىكا نابن هاوپەيمانان خۆشيان ئەمە باش دەزانن، بۆیه هەر لەئىستاوئە لە هەولئى ئەوئەدەان درىژترین ماوئە سووئەند بن لە پترۆلئى عىراق و لەوئىشەوئە دەست بەكەنە ناو ئۆپئىك و بازارى نەوتى جیهانیپیهو، پاكەنەئى یاسایى و زىگزاكى چۆنئىتى مانەوئەیان دەكەن بە وردەكاریهكى زۆرەو.

گەلانى عىراق سى وپئىنج سالى رەبەقە زووخواوى بەعس دەخۆنەوئەو بىست وپئىنج سالیئە سەددام بۆتە مۆتەكەیهك كە پەيامى سئەمى ئەزەلى رواندبوو لە هەستى عىراقیبهكاندا، بۆیه لەئىستاوئە تا ئۆخەیهك دیتەوئە بە زامى قوول و دىریاناندا، لە داگىركردنى ئەمىرىكیهكان چاو دەپۆشن كەم تا زۆر، هەرچەندە هەر لەئىستاوئە شەپۆلى نارەزایەتى و خۆپىشانان لە دژى ماریترەكان دەستى پىكردوئە سەرەتایەكى بەتەوژمىشە. راستیهك هەیه ئەوئەئى كە خەلكى عىراق بە گشتى شارەكانى بەغداو بەسەرەو ناسریه پاشخانئىكى شارستانى و سیاسى مەزنیان هەیه و بە سەرەنیزەو بە كۆلتورى سى وپئىنج سالى بەعس راو نەكرا، بۆ هاوپەيمانان و پیاوئەكانى سى ئای ئەئى زۆر زەحمەتە دەستەمۆ بكرئىت، ئىستا ئىتر شەپۆلى جۆرىك لە ئازادى باوئەشىننى زۆر رەهەندى كۆن و نوئى دەكات، شارئىكى لانى كەم، پئىنج ملیوئى وەكو بەغدا كە كە دەیان هەزار هەلگى بروانامەئى خۆپئىندى بالاو مامۆستای زانكۆو سیاسى و نووسەر و ئەدیب و هونەرمنەندو. هتد تیاپە جگە لە سەدان هەزار ئازادىخوازى ئازادى نەدیو كە خۆپئىنیا تەوژم دەدات بۆ ئازادى، سانا نییه بە ئەمىرىكیهكان و پیاوئەكانى چەلەبى و كۆنە موخابەراتى و ئىسلامیهكان جلهوبكرئىن. خەلكى عىراق داگىركردنى عەنتەریانەئى ئەمىرىكا هەرس ناكات و داهاوئوش ئەم راستیانە بەدەردەخەن.

لەسەرەسەرى عىراقدا جلهوى نارەزایەتى خەلكى عىراق بەدەست هیزە ئىسلامیهكانەوئەئى بە پلەئى یەكەم، دواى ئەوانیش لىبرالەكان و چەپەكان، كەدیارە بە دیارىكراوى مەبەستم لە حیزبى شیوعى عىراقیبه كە رەگوریشەئى

کۆنی له ناو جه ماوه ریکی بهرچاودا هه ماوه. به لام له کوردستان جلهوی ئیرادهی خه لکی ستهمدیدهی کوردستان به دهست یه کیتی و پارتیه وهیه، دوو هیزی ده توانم بلیم نامۆش به که لتووری ناسیۆنالیستی کورد، ئەم دوو حیزبهی بزاقی کوردایهتی زۆر رهزیل و پانکهرهوه خۆیان دهنوینن بهرامبهه ئه مریکا و تۆرانییهکان، ساتوسه و دای زۆر نهینی سامناک له گه ل کۆنه په رستانی ناوچه که و دهزگا موخابه راتییهکانی ولاتانی ناوچه که ده کهن بۆ پاراستنی هه ره می دهسه لاتی خه لکه کی خۆیان، سه ره له وه دایه ئه مریکا هه چ به هایه کی ئه وتۆشیان بۆ دانانیت که پاداشتی ئه وه هه موو خۆه له واسین و خۆبه هه چ نه زانینه یان بۆ بکات، ئیستاشی له گه ل دابیت زیاتر حساب بۆ ئه نجومه نی بالای ئیسلامی ده کات تا ئه مان، ئه مان هه چ مه رجیکیان به سه ره ئه مریکیه کاندانیه وه زۆر به شلی ئیرادهی خۆیان داوه ته دهست گارنه ره، له کاتی کدا ئاسایشترین ناوچه بۆ ئه مریکیه کان له ناو هه موو ناوچه کانی عیراقد کوردستانه، له باری واقعی شه وه زۆرینه ی خه لکی کوردستان له ناخه وه ئه مریکیه کانیا ن خۆش ده ویت، لانی کهم دلنیا بوون له وهی سه ره سهدام به ئه وان نه بووایه پاناکرایه وه،

له سه ره زهوی و واقعی ش یه کیتی و پارتی هه ره چنده ئه م پاشکۆ بییه یان بۆ ئه مریکا چه ند باره ده که نه وه و، له بی شبرکی ئه وه دان که کامیان زیاتر گو یزایه ل و به که لکتره بۆ نه خسه وه به ره وه هندییه کانی ئه مریکا، به لام هه ره وه کو دوو هیزی میلیشیایی و نامۆدرین له لایه ن ئه مریکاهه دینه ئه ژماردن و ته نانه ت دهنگۆی ئه وه ش هه یه له هه ندی سه ره چاوه وه که له ماوه به کی تر دا چه که ده کرین و به رامبه ره چوونه ناوه وهی هه ندی ئه فسه ریان بۆ سو پای داها توی عیراق. له لایه کی تره وه کرده وهی قیزه وهی هیزی ئارنار (راو ورووت) ی ئه م دوو لایه نه له ناوچه ئازاد کراوه کانی کوردستان گه واهی ئه وه ده دن کین ئه مانه، چه ندیک به ته نگ به ره وه هندییه کانی خه لکی کوردستانه وه ن له گه مه سیاسییه هه نوو که بییه کاندان، شه ری شارا وه ئاشکراشیان له سه ره که رکوک که له گوندی هه سه ره وه دهستی پیکرد له کهس ناشاردریته وه، کار گه یشتو وه به وهی که بیانه وئ سه ره له نوئ وه کو پیشه ی چه ند ساله یان به ره له ژیر پی یه کتر دا پاکیشن، سه ره های تراژیدیایه کی تر ره نگ برین، هه ره چنده چه ند رۆژیکه له ژیر فشاری خه لک و که سایه تی و لایه نه کانی تر دا شینه یی تر خۆیان پیشان ده دن پاش ئه وهی که هه ردوو پاریزگار هه کی یه کیتی و پارتیش لادرا له لایه ن ده سه لاتی ئه مریکیه کانه وه، که هوی سه ره کی فشاری تورکیا و ناته بایی خۆیان بوو.

پارتی له وه دا راست ده کات که به لینی خۆیان به هاوپه یمانان نه شکاند، هه ره چنده کهم وزۆر هیزیان چو وه ناو که رکوک، به لام یه کیتی به هه زارانی له هیزه کانی نارده ناو که رکوک وه وه ئه مه ش پارتی قه لس کردو رۆژنامه ی برایه تی به ئاشکرا سه ره و چاوی دابه یکدا، په رسیاره که لیره دایه بۆ ئه مه روویدا، بۆ ده بیت خه لکی کوردستان له م ژیر به ژیر و پاشه قوله ی ئه مانه نه کۆلنه وه. کیشه ی ئه م دوو حیزبه و په یوه ندی به که رکوک وه به بر وای من له چه ند خالی کدا بوخت ده کریته وه.

۱- بی ش ئازاد کردنی که رکوک له لایه ن خه لکه وه، به درین ئایی ئه وه ماوه یه کی که تورکیا چاوی سوورده کرده وه و پارتی بانگه وازی بوون به له مه ری له به رده م تورکیادا راهه گه یاند، یه کیتی به پشت و په نای به ره ی میتی تورکمانی خۆی خۆشه و یست ده کرد لای تورکیا و گفتی ئه وهی داوه که یه کیتی له پارتی با شتره بجیته لانی کهم ده ور به ری که رکوک و زیاتر به ته نگ تورکمانه کان و به ره ی تورکمانیه وه دیت، وه کو پارتیش چنۆک نییه بۆ دروشمی گه وره و سنووری کوردستان. . . هتد. به دیوه که ی تر دا یه کیتی له هیزیکی ناسیۆنالیستی کورده وه لای تورکیا خۆی کرد بووه په قیبیکی ته واوی پارتی، دۆستی تورکمانه کان و ناسایش پاریز و گو یزایه ل و سه ره له قین بۆ مه رجه کانی تورکیا، به ده ره له وهی لای ئه مریکیه کانیش خۆی هه رزان فرۆ شتر کرد.

۲- یه کیتی ده می که به شوین هه لیکي ناوهادا ده گه ری، بۆ لانی کهم سا رین کرد نه وهی ئه وه لاسه نگییه ی که به سه ره ریدا سه پینرا له ۳۱ی ئابدا، له باری سه ره بازیه وه وه کو هیزیکی کارامه و چاپوک و مه یداندار خۆی نمایش بکات و له باری جوگرافیه وه به شیکی زیاتری خاکی کوردستان ئه وه به شه ی له ژیر چه که می به عسدا بوو بکه ویته قه له مه وو رکیفی خۆیه وه که زۆرترین شارو شارۆچکه ی کوردستانی گرته وه تا نزیک به دره وه جسه سان به به راورد له وهی که پارتی تیا قه له مه وه شوینیکی ستراتیژی وه کو که رکوکیش زیاتر مۆرکی ئه وهی پیوه دیار بیت.

۳- لهبارى ميژووييهوهو به ديارىكراوئيش له دواى ئاشبهتالهوه كهركوك له چوارچيوه ريكخستنهكانى يهكيى و ههلسوورپانى ئهودا بووهو زورترين خهلك وريكخستنى لهكهركوكدا ههبووهو زورترين ژماره ييشمه رگه كهركوكى له ناو يهكيىدايه به بهراوردكردن لهگهلا پارتيدا، ئەمه راستيشه بۆ راپهرينهكهى بههاري ۹۱ يش، ههروهها هيزهكانى يهكيى زور له ميژه كهركوك به هى خويان دهزانن وئهمجارهش كه ويستيان قورغى بكن لهسهر حيسابى پارتى، ههر لهم پروانگهيهوه بوو. به پهله زورترين ئاسايش وپوليس و دهزگاكاني حكومهتى ههرىمي سلېمانيان برد وپاريزگارى خوئشان برده ناو پاريزگاوه، رولكي زور كهه و تهسكيان بۆ حكومهتى ههرىمي ههولير هيشتهوه، كارهكان ههمووى به دارپژراوى دانرابوون و سكرتيرى گشتى يهكيىش حاكمى دهست والا بوو.

ئهم كيشمهكيشه نيوان پارتى و يهكيى، پاشخانكي كۆنى ههيهو بهبراووى من تا بنه مالهى بارزانبيهكان كوراوكور دهسلاتى رها بگوازنهوه و تاله بانى چ وهكو دهسلاتى پانوپورى خوى لهيهكيىداو بهچاوليكه ريش لهسهرانى ناوچهكهو پارتى، كورهكانى خوى بهرجهسته بكات، ئەم پشيوه هه ميشه روو له ههراز دهبيت و خهلكى كوردستانيش زورترين باجى دهدهن. كارهساتهكه له وهدايه به مهعسوم بوون له ههله سهيرى ئەم سهركردانه دهكرى و خراوته دهرهوى بازنهى رهخنه، لههيج كام له رۆژنامهو گوڤارو راديوته له فزيونهكانى ههردوولهتهكهى ژير دهستى ئەماندا كهس ناوئيرى رهخنهيهك لهم دوو پياوه بگرئيت، بهراسته وخوئيش رهخنه له سياسهته سهراپا كه مه رشكيئنهكانيان دژ به بهرژوهندى بزوتنهوى شوڤرشيكرانهى كوردستان. دياره هه ميشهش بههوى ئەم سيسماتيكهوه دهله تانى ناوچهكهو زلهيزهكان و تهنا نهت رژيىمى تياچووى بهعسيش ويستوو يانهو ده يانهويت هاوسهنگيهكى سهربازى و ئيدارى و قهله مروهى ئەم دوو هيزه ههبيت، زيندووترين نمونهش قسهكانى عهبدو لاگوله كه پارتى هانى دابوو بۆدهركردنى پيشمه رگهكانى يهكيى لهكهركوك (كه دياره هيج ئورگانكي پارتى ئەو قسهيهى گۆلى رهتهنه كردهوه، له بهرامبه ريشدا پانكردهوهو مهراييكردنهكانى سكرتيرى گشتى يهكيى بۆ توركمانهكان و دهولهتى شوڤينيستى توركي.

له هه مووشى سامناكتر به پيوه رى كوردايهتى ئەم دوو هيزه، بۆ دهرخستنى تۆخبوونهوى كوردايهتديهكهيان، ههر لايه نهو له ژير دهسلاتى خوئاندا به چه ندين شيوه جوراوچور هانى باندى چه كدارى فهل دهدهن بۆ موره كردن و چاوسووركردنهوهو هه ره شه كردن و دزى و چه ته يى و ده سترئيزى كردنه سه ر عه ره به كان چ ئەوانهى به ته عريب هاتوونهو چ ئەوانهى له دپرزهمانيشهوه له وئين، به پچه وانهى ئەو مانشي تانهى له سه ر رووپه رى رۆژنامهكانيان دهرئيت سه بارهت به دؤستايهتى كوردو عه ره ب، كهه به رپرس هه يه خانووى بۆ خزمى پاسه وانه كانيشى ده سته سه ر نه كره بيت، له كاتيكا شوئينه وارى سپينه وهى ته عريب ميكانيزمى گونجاوى خوى هه يه، ياسايه كى مؤديرن و لانى كهه ديموكراتيك ئەم كاره ده بيت بكات، نهك به گيانى تۆلهو بكوژهو بپره وه، نهك وئنا كردنى ئەو كاره ناشيرين و نامرؤفانه يه، كه پاشماوى كه لتورى به عس به هه لگه راووبى وئنا دهكه نه وه، نهك خانوو وهرگرته وه كه چه ندين دهستى كردهوه به فرؤشتن و هه نديكيشيان سه ره نجام به كورد فرؤشراونه ته وه يان به كريدراونه ته وه، ئەم كارانهش له خوار خانه قينه وه تا شهنگار دهرئيت، له لايهك بۆ موزايه ده كردنه به سه ر دهسلاتى ناوچه كهى ترو له لايه كى تريشه وه دهربرينى دلسؤزى بۆ راگوئيزراوه كان و راكيشانى هه رچى زياترى بازارى سه رنج له سه ر حيسابى ئەوهى تريان.

به كورتى ئەم دوو حيزه به گه ر چيتر خه ريكى سياسهت نه بن له گه ل يه كترداو نه بنه دالدهى كۆنه به عسيه به كان و شيخ چؤپيه به كان، ههروهكو له رابردوودا به بيانووى ليبوردهنه وه له ئەنفالچيه به كان خوئشوون و سه دان گه وه به رپرسى به عسيان په نا داو پله وپايه شيان داپئيان، چيتر خه ريكى سه رمايه كۆكردنه وه وگيرفان په ستن نه بن له سه ر حيسابى خه لكى كوردستان، گه ر به رژه وهنديه عه شايه رى و تايه فييه به كانى نه خه نه سه رو به رژه وهندى بالاي خه لگه وه، گه ر ئەوهنده خوئيان و خه لكى كوردستان به ئەمريكا خوئسخه يال نه كه ن، له تواناياندا هه يه لاپه ريه كى دوورودريژ له سته مى نه ته وايه تى خه لكى كوردستان بۆ هه تاهه تايه ته يكه نه وه ولانى كهه گه لى كوردستان خاوه نى چاره نووسى خوى بيت له پيشهاته سياسيه به كانى عيراقدا. هه رچه نده من بپروام وايه قوربانويه به كانى خه لكى كوردستان زور له وه مه زنتره كه ساتوسه وداى له سه ر بركريت.

له راستیدا باشتترین ههلی زێڕینه که جه ماوه‌ری کوردستان به هه‌موو شیوه‌یه‌ک برژێنرێته سه‌ر شه‌قامه‌کان بۆ هه‌قانیترین داخوازی که داخوازی جیا‌بوونه‌وه‌یه، ئیستا ئیتر کاتی ئه‌وه‌یه ئه‌وانه‌ی داوای ریفرا‌ندۆمیان له ناو به‌یاننامه‌دا ده‌کرد، بیهێننه مه‌یدانی واقیعه‌وه‌و، چیت‌ر خه‌لکی کوردستان باجی به‌یه‌که‌وه‌نووسانی ئیمپریالیستانه‌ی بیسته‌کانی سه‌ده‌ی رابردوو نه‌دات و به‌ دوونیای رابگه‌یه‌نێ که سه‌ربه‌خۆیی چاره‌سه‌ری گه‌روگرفته‌ که‌له‌که‌بووه‌کانی هه‌شتا نه‌وه‌د سا‌له‌. خه‌لکی کوردستان له‌مه‌ هه‌لی زێڕینتری ده‌ست ناکه‌وێت چ له‌ چوارچۆه‌ی لانی که‌م عێراقی‌کی فره‌ حیزبی و دیموکراتیدا بێت موماره‌سه‌ی ژبانی شیاوی تاکه‌کانی بکات، که‌ من بێم وایه‌ هه‌رگیز خه‌لکی کوردستان له‌ چوارچۆه‌ی ده‌وله‌تی عێراقدا به‌ ته‌واوی مافه‌کانی خۆی ده‌سته‌به‌ر ناکات، یان وه‌کو گه‌لێک به‌ دوونیای رابگه‌یه‌نێت که‌ مافی سه‌ربه‌خۆیی هه‌یه‌و ده‌وله‌تی سه‌ربه‌خۆی خۆی ده‌وێت، ئه‌مه‌ش به‌رپرسیاریتییه‌کی ئه‌وه‌نده‌ گه‌وره‌یه‌ هه‌یچ تاکیکی خه‌لکی کوردستان ناتوانێت خۆی بدزێته‌وه‌ له‌ ئاستیدا، هه‌یچ حیزبی‌کی سیاسی کوردستان و عێراقیش ناتوانن چا‌و له‌م داخوازییه‌ میژوویییه‌ی خه‌لکی کوردستان بنوقینن.

٢٠٠٣/٠٤/٢٢

تێبینی کوردستان نێت:

ئهم نووسینه ده‌ربهرینی بیروبو‌چونی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی، کوردستان نێت له‌ ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌رپرسیار نییه‌.